

Wybory parlamentarne - marzec 1995

- * Ponad połowa Polaków (51%) sprzeciwia się rozwiązaniu parlamentu i rozpisanie nowych wyborów do Sejmu i Senatu. Zwolennikami takiego posunięcia jest jedna trzecia badanych (35%).
- * W marcu, podobnie jak w lutym, chęć głosowania w nowych wyborach parlamentarnych zadeklarowało prawie 70% Polaków. Zdecydowaną wolę głosowania wyraziło 46% ankietowanych, dalsze 22% wybrało odpowiedź "raczej tak".
- * Gdyby wybory do Sejmu odbyły się w marcu, wygrałby je, z wyraźną przewagą nad rywalami, Sojusz Lewicy Demokratycznej. Gotowość poparcia SLD zadeklarował co piąty Polak (21%) zamierzający wziąć udział w głosowaniu. Drugie byłoby Polskie Stronnictwo Ludowe (13%). Na trzecim miejscu znalazłyby się Unia Wolności i Unia Pracy zdobywając po 11% głosów. Konfederacja Polski Niepodległej otrzymała 6% poparcia a „Solidarność” 5 %.
- * Wśród Polaków gotowych iść do wyborów 17% jeszcze nie wie, na kogo odda swój głos.

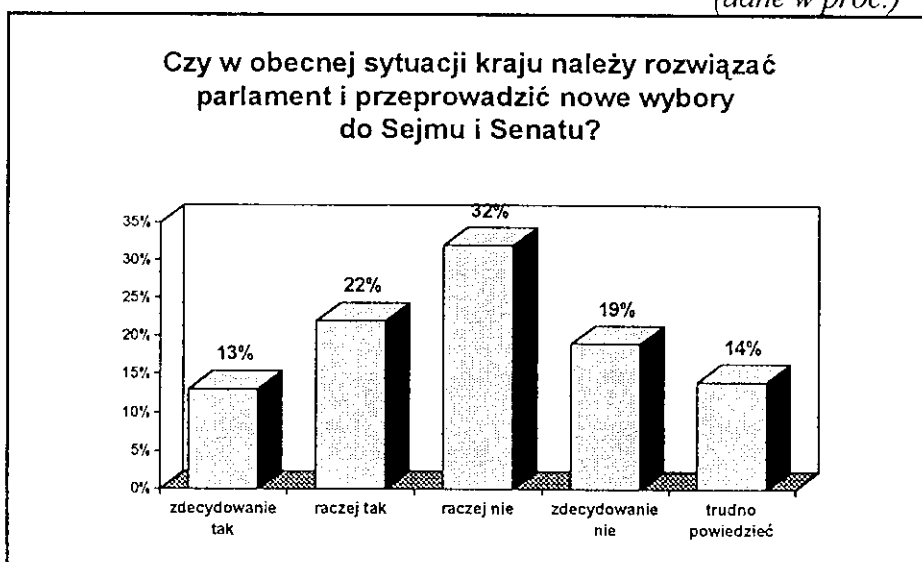
Warszawa, marzec 1995 roku

W swoim marcowym sondażu OBOP¹ zadał Polakom kilka pytań dotyczących ewentualnych wyborów do Sejmu i Senatu. Po pierwsze spyaliśmy o to, czy w obecnej sytuacji kraju należy rozwiązać parlament i przeprowadzić nowe wybory. Po drugie o to, czy badani wzięliby w nich udział. Następnie ankietowani otrzymali listę szesnastu partii i organizacji politycznych i poproszono ich o wybranie z niej ugrupowania, które poparliby w przyszłym głosowaniu.

Czy Polacy chcą rozwiązania Sejmu i Senatu?

Okazało się, że w Polacy w większości (51%) nie popierają rozwiązania parlamentu i rozpisania nowych wyborów. 19% badanych sprzeciwia się zdecydowanie opinii, że w obecnej sytuacji kraju należy rozwiązać Sejm oraz Senatu i przeprowadzić nowe wybory, a 32% udzieliło odpowiedzi „raczej tak”. Jedna trzecia Polaków (35%) - mniej lub bardziej zdecydowanie - twierdzi, że obecny parlament należy rozwiązać. Sporo, bo 14% badanych nie ma zdania w tej kwestii.

(dane w proc.)

N = 1086

To samo pytanie zadawaliśmy już wcześniej. Na następnej stronie prezentujemy zestawienie wyników z trzech miesięcy.

¹ Próba losowa mieszkańców kraju powyżej 16 roku życia. Między 3 a 7 marca 1995 roku zrealizowano 1086 wywiady (w tym 1022 z osobami powyżej 18 roku życia). Błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza +/- 3% przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

Tab. Zmiany opinii o potrzebie rozwiązania parlamentu i rozpisaniu nowych wyborów

(dane w proc.)

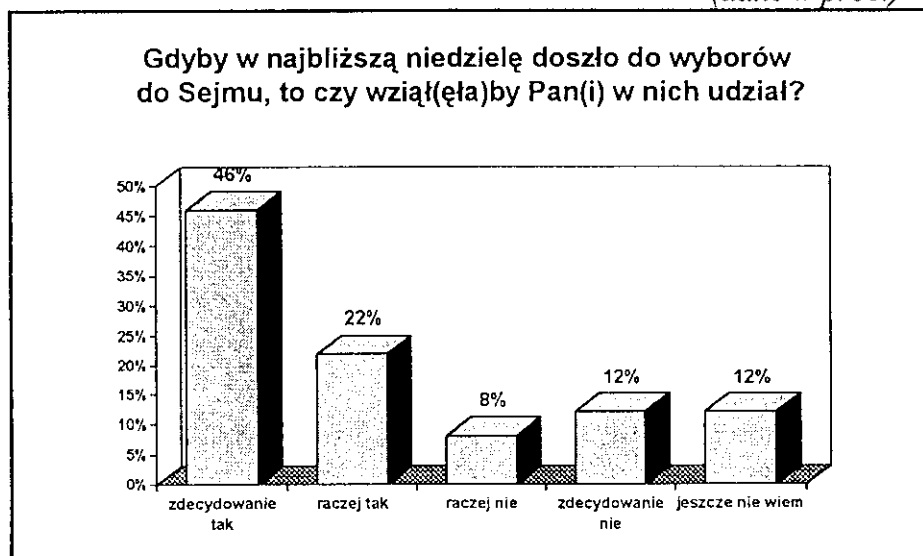
	I'95	II' 95	III'95
zdecydowanie tak	12	16	13
raczej tak	14	17	22
raczej nie	27	26	32
zdecydowanie nie	28	27	19
jeszcze nie wiem	19	14	14
	N = 1226	N = 1048	N = 1086

Trzeba zwrócić uwagę, że chociaż większość Polaków opowiada się przeciw rozwiązaniu parlamentu, to odsetek zwolenników zmiany składu obecnego Sejmu i Senatu w drodze nowych wyborów wzrósł.

Spoleczne zainteresowanie udziałem w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Spójrzmy teraz, co zrobiliby Polacy, gdyby do nowych wyborów parlamentarnych jednak doszło. W marcu, podobnie jak w lutym, chęć głosowania zadeklarowało prawie 70% Polaków. Zdecydowane zainteresowanie udziałem w głosowaniu wyraziło 46% badanych, zaś 22% wybrało odpowiedź "raczej tak". Co piąty badany twierdzi - mniej lub bardziej zdecydowanie - że do wyborów nie pójdzie, a 12% nie podjęło jeszcze ostatecznej decyzji. Poniżej przedstawiamy rysunek z dokładnym rozkładem odpowiedzi.

(dane w proc.)

N = 1022

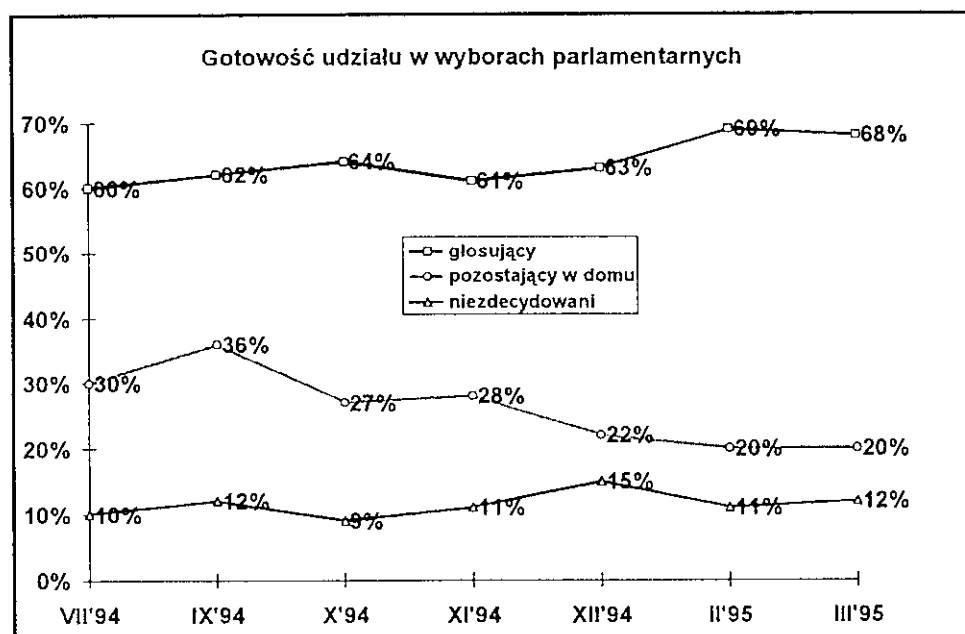
Pytanie o chęć udziału w wyborach parlamentarnych zadajemy w naszych sondażach od lipca 1994 roku. Poniżej prezentujemy tabelę i rysunek zestawiające wyniki z ostatnich miesięcy.

Tab. Gotowość udziału w wyborach parlamentarnych*

(dane w proc.)

	VII'94	IX'94	X'94	XI'94	XII'94	II'95	III'95
zdecydowanie tak	37	43	42	38	40	47	46
raczej tak	23	19	22	23	23	22	22
raczej nie	10	10	9	10	8	8	8
zdecydowanie nie	20	16	18	18	14	12	12
jeszcze nie wiem	10	12	9	11	15	11	12
	N=923	N=1001	N=1096	N=985	N=974	N=1069	N=1022

* pominięto badanych, którzy nie ukończyli jeszcze 18 roku życia

Między grudniem 1994 a lutym 1995 roku społeczna gotowość udziału w wyborach do Sejmu wzrosła o kilka punktów procentowych. Jednocześnie zmniejszyła się nieznacznie liczba osób niezdecydowanych, czy pójść głosować, czy nie. Między lutym a marcem nie nastąpiły praktycznie żadne zmiany.

Na rysunku wyraźnie widać, że liczba Polaków twierdzących, że mają zamiar pójść głosować w wyborach parlamentarnych utrzymywała się, do końca zeszłego roku, na

poziomie około 60%. Od początku 1995 roku badani zdecydowanie częściej twierdzą, że w razie ewentualnych wyborów pójdą do urn wyborczych. Wydaje się, że jest to związane z przesileniem politycznym, które miało miejsce w ośrodkach władzy, w ostatnich miesiącach. Jednak rzeczywistą frekwencję wyborczą należy szacować niżej. Jak pisaliśmy w komunikacie z zeszłego miesiąca, odwołując się do kilkuletnich doświadczeń polskich ośrodków demoskopijnych, frekwencja wyniosłaby na pewno mniej niż suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak”. Zapewne przekroczyłaby nieco odsetek odpowiedzi „zdecydowanie tak”.

Preferencje wyborcze Polaków

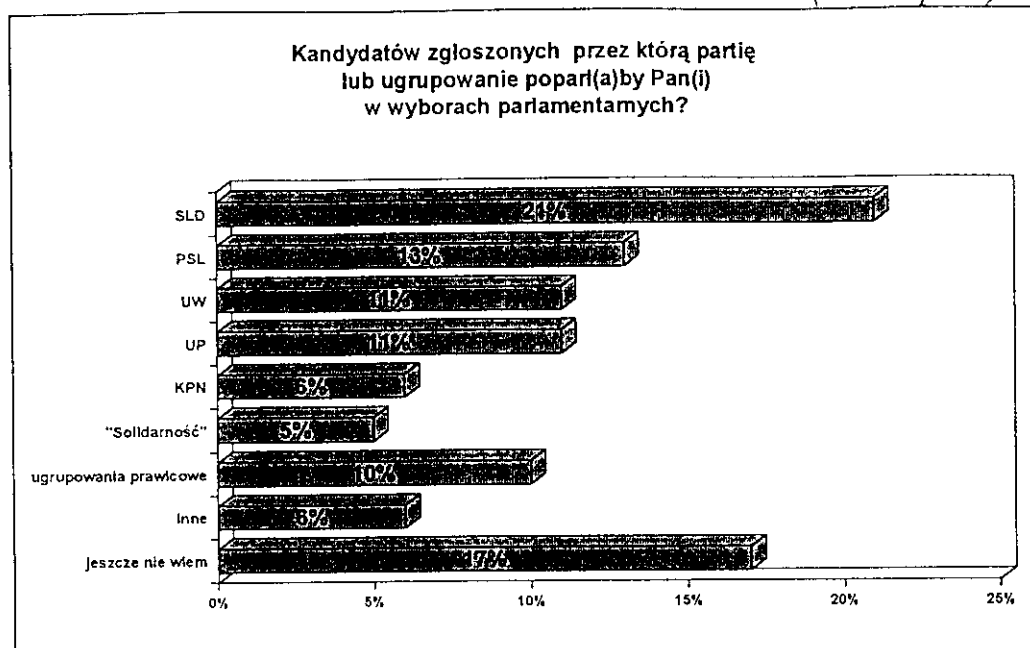
W naszym badaniu, jak zazwyczaj, zadaliśmy Polakom pytanie o to, na kogo głosowałiby, gdyby niebawem doszło do wyborów parlamentarnych? Respondenci wybierali jedną z szesnastu partii i organizacji politycznych liczących się na polskiej scenie politycznej.

Gdyby obecnie odbyły się wybory do Sejmu, wygrałyby je, z wyraźną przewagą nad innymi ugrupowaniami, Sojusz Lewicy Demokratycznej. Na partię tę głosowałby co piąty Polak (21%). Drugie byłoby Polskie Stronnictwo Ludowe (13%). Na trzecim miejscu znalazłyby się Unia Wolności i Unia Pracy zdobywając po 11% głosów. Inne ugrupowania otrzymały jeszcze mniejsze poparcie. Konfederacja Polski Niepodległej 6% głosów a „Solidarność” 5%.

Znajdujące się na naszej liście pozaparlamentarne ugrupowania prawicowe zdobyły, podobnie jak w lutym, łącznie 10% głosów. Jednak, tak samo jak w poprzednim pomiarze, żadna z tych partii nie otrzymała samodzielnie więcej niż 3%.

Dodać tu można, że co piąty Polak (17%) nie jest jeszcze zdecydowany, jaką partię poparłby w ewentualnych wyborach. Szczegółowe wyniki przedstawia rysunek.

(dane w proc.)

Preferencje wyborcze Polaków od lipca ubiegłego roku uległy sporym zmianom. Poniżej prezentujemy zestawienie wyników naszej sondaży z ostatnich siedmiu miesięcy.

Tab. Preferencje wyborcze osób gotowych iść do wyborów parlamentarnych

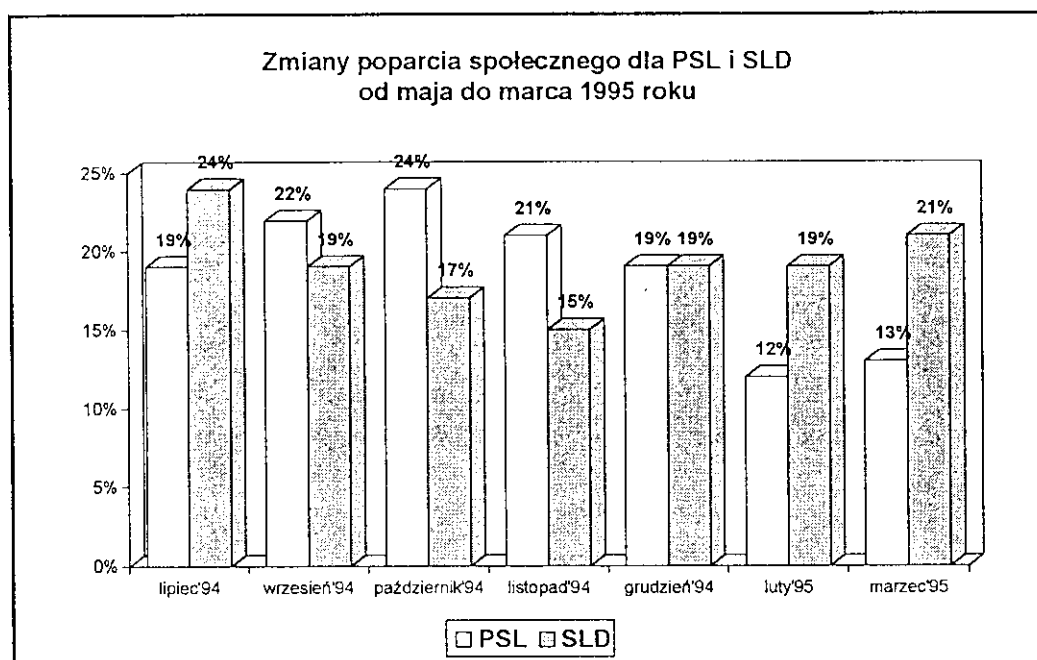
(dane w proc.)

ugrupowanie	VII '94	IX '94	X '94	XI '94	XII '94	II '95	III '95
Sojusz Lewicy Demokratycznej (A. Kwaśniewski)	24	19	17	15	19	19	21
Polskie Stronnictwo Ludowe (W. Pawlak)	19	22	24	21	19	12	13
Unia Wolności (T. Mazowiecki)	11	9	11	10	9	12	11
Unia Pracy (R. Bugaj)	8	7	5	5	7	8	11
Konfederacja Polski Niepodległej (L. Moczulski)	3	4	5	6	3	5	6
"Solidarność" (M. Krzaklewski)	4	6	7	4	7	7	5
Bezpartyjny Blok Wspierania Reform (J. Gwiżdż)*	9	5	6	4	5	5	2
partie prawicowe spoza Sejmu**	3	4	5	11	8	10	10
inne	4	5	3	3	6	2	4
jeszcze nie wiem	15	19	17	21	17	20	17

*) Do października 1994 roku jako lider BBWR był wymieniany Z. Religa.

**) PC, PSL-PL, RdR, SUC, UPR i ZChN

Jak widać, Sojusz Lewicy Demokratycznej umocnił pozycję lidera naszej listy. Po wyraźnym spadku popularności między lipcem a listopadem zeszłego roku, SLD obecnie systematycznie powiększa grono swoich zwolenników. Z kolei Polskie Stronnictwo Ludowe, które w drugiej połowie 1994 roku było partią, na którą najchętniej głosowaliby Polacy w wyborach parlamentarnych, wyraźnie straciło poparcie społeczne. W lutym partia Waldemara Pawlaka zdobyła zaledwie 12%, otrzymując taki sam odsetek głosów co Unia Wolności. W marcu przewaga Sojuszu na Stronnictwem jeszcze trochę się zwiększyła. Zmiany poparcia społecznego dla rządzących dziś krajem partii koalicyjnych pokazuje rysunek.

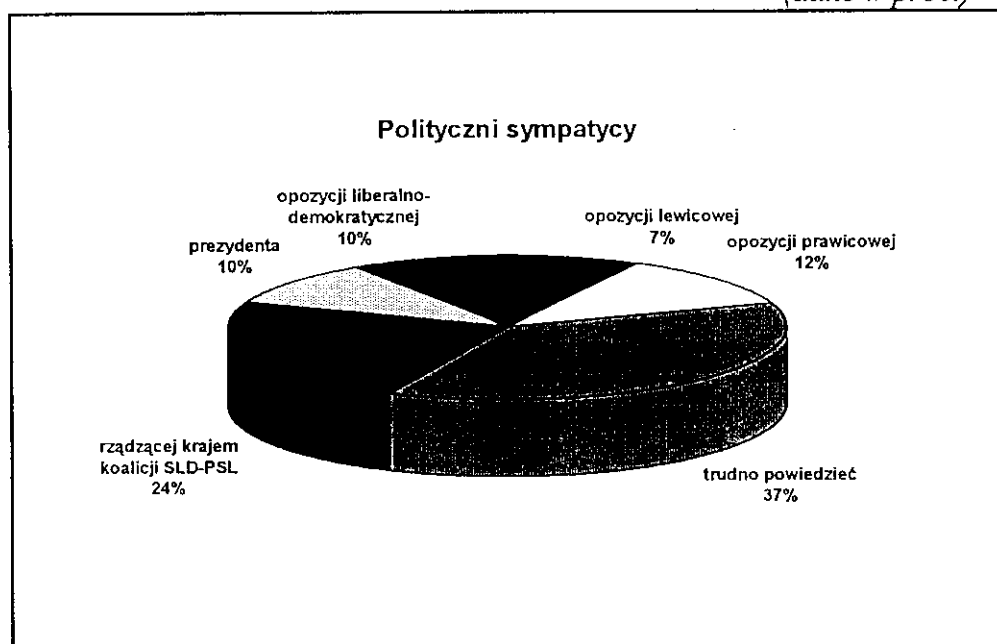
Unia Wolności utrzymuje się cały czas się na trzecim miejscu w naszym rankingu. W ewentualnych wyborach poparłoby ją w marcu około 11% Polaków. Od listopada ubiegłego roku nastąpił wyraźny, dwukrotny wzrost poparcia wyborczego dla Unii Pracy. Wyraźny jest także spadek popularności Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform. Między lipcem zeszłego roku a marcem obecnego stracił on aż 7 punktów procentowych głosów. Pozaparlamentarne ugrupowania prawicowe otrzymują od dwóch miesięcy dziesięcioprocentowe poparcie.

Sympatie polityczne Polaków

W naszym sondażu zadaliśmy Polakom, po raz kolejny, pytanie dotyczące sympatii politycznych. Spytałiśmy ich: *"Jak - najogólniej rzecz biorąc - określił(a)by Pan(i) swoje sympatie polityczne?"*. Badani mogli wybrać jedną z pięciu opcji: rządzącą krajem koalicję SLD-PSL, prezydenta, opozycję liberalno-demokratyczną, opozycję lewicową, opozycję prawicową lub odpowiedzieć „trudno powiedzieć”. Okazało się, że najwięcej osób - 37% - nie jest w stanie określić swoich sympatii politycznych. Co czwarty badany (24%) stwierdził, że zalicza się do zwolenników rządzącej krajem koalicji Sojuszu Lewicy Demokratycznej i Polskiego Stronnictwa Ludowego. 12% respondentów określiło siebie jako zwolenników opozycji prawicowej. Co dziesiąty Polak zadeklarował się jako zwolennik opozycji liberalno-demokratycznej, tyle samo zwolenników ma prezydent. 7% to zwolennicy opozycji lewicowej.

Rys. Sympatie polityczne Polaków

(dane w proc.)

N = 1086

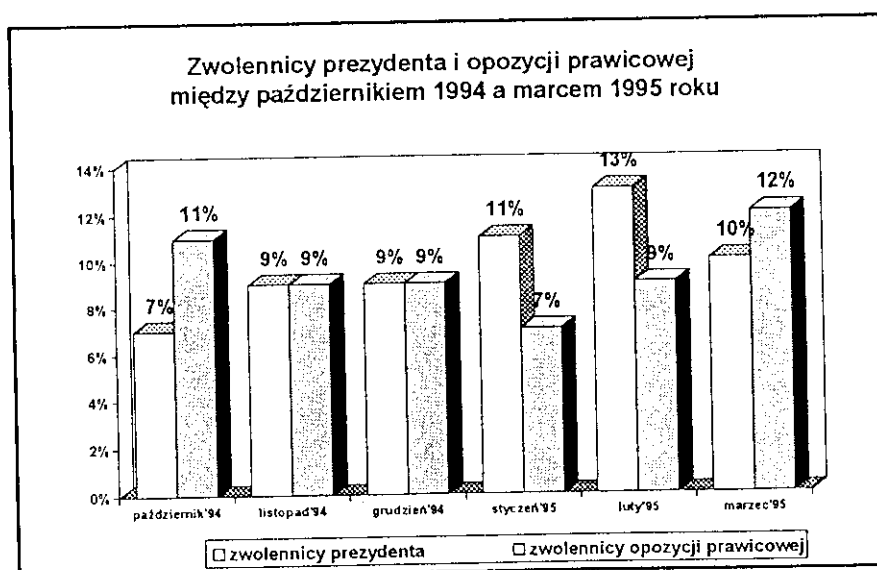
Pytanie o sympatie polityczne zaczęliśmy zadawać Polakom w październiku ubiegłego roku. A oto zestawienie wyników z sześciu miesięcy.

**Tab. Zmiany sympatii politycznych Polaków między październikiem 1994
a marcem 1995 roku**

(dane w proc.)

sympatie polityczne:	X'94	XI'94	XII'94	I'95	II'95	III'95
rządząca krajem koalicja SLD-PSL	25	23	24	25	22	24
opozycja liberalno-demokratyczna	11	10	9	10	9	10
opozycja prawicowa	11	9	9	7	9	12
prezydent	7	9	9	11	13	10
opozycja lewicowa	7	8	8	5	6	7
trudno powiedzieć	39	41	41	42	41	37
	N=1131	N=1031	N=1035	N=1125	N=1041	N=1086

Jak wynika z tabelki, nieznacznie w ciągu ostatniego miesiąca (z 41% do 37%) zmniejszył się odsetek osób, które nie są w stanie określić swoich sympatii politycznych. Zmieniła się też liczba sympatyków prezydenta i zwolenników opozycji prawicowej. Prezydent do początku lutego wyraźnie zyskiwał sympatyków, zaś opozycja prawicowa traciła ich. W marcu sytuacja zmieniła się: prezydent stracił 3 punkty procentowe poparcia, a prawica tyle samo zyskała. Ilustruje to rysunek poniżej. Odsetki zwolenników poszczególnych opcji są stabilne. Mniej więcej jedna czwarta badanych twierdzi, że zalicza się do zwolenników rządzącej krajem koalicji Sojuszu Lewicy Demokratycznej i Polskiego Stronnictwa Ludowego. Co dziesiąty Polak deklaruje się jako zwolennik opozycji liberalno-demokratycznej. Niewiele mniej badanych, od 5% do 8% określa siebie lub zwolenników opozycji lewicowej.

Czy w obecnej sytuacji kraju należy rozwiązać parlament i przeprowadzić nowe wybory do Sejmu i Senatu?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	tak	nie	trudno powiedzieć	
OGÓLEM.....	35	51	14	1070
PLEĆ				
mężczyźni.....	32	57	11	509
kobiety.....	39	44	17	561
WIEK				
do 19.....	46	40	14	95
20-29.....	45	39	16	185
30-39.....	36	53	12	239
40-49.....	40	52	8	186
50-59.....	28	55	17	151
60 i więcej.....	23	57	19	214
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	35	48	17	405
miasto do 100 tys.....	35	53	12	331
miasto 101-500 tys.....	36	51	13	205
miasto pow.500 tys.....	37	51	12	130
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	36	44	20	336
zasadnicze zawodowe.....	38	50	12	279
średnie i pomaturalne.....	35	52	13	350
wyższe z niepełnym.....	29	69	3	105
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
inteligenci.....	27	68	5	55
pozostali prac. umysłowi.....	34	55	12	97
robotnicy.....	44	46	9	224
rolnicy.....	25	61	15	60
prywatni przedsiębiorcy.....	48	52	0	29
emeryci i renciści.....	25	56	19	294
gospodynie domowe.....	43	39	18	55
uczniowie i studenci.....	41	38	21	123
bezrobotni.....	37	49	13	71
inni.....	50	37	14	59
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra.....	37	49	14	122
średnia.....	36	51	13	617
zła.....	34	50	16	238
bardzo zła.....	37	48	15	91
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	26	67	6	198
centrolewicowe.....	24	74	3	101
centroprawicowe.....	47	48	5	93
prawicowe.....	50	44	6	189
trudno powiedzieć.....	34	41	24	486
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU				
dobry.....	27	65	8	265
zły.....	42	46	12	660
trudno powiedzieć.....	20	44	35	146

Gdyby w najbliższą niedzielę doszło do wyborów do Sejmu,
to czy wzięłyby(ęłyby) Pan(i) nich udział?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	tak	nie	nie wiem	
OGÓLEM.....	67	20	12	1022
PŁEĆ				
mężczyźni.....	71	19	10	483
kobiety.....	64	22	14	538
WIEK				
do 19.....	63	22	15	38
20-29.....	62	24	14	187
30-39.....	68	18	14	241
40-49.....	69	19	11	189
50-59.....	67	23	10	150
60 i więcej.....	71	19	10	217
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	68	22	10	389
miasto do 100 tys.....	68	20	13	313
miasto 101-500 tys.....	66	20	14	201
miasto pow.500 tys.....	69	17	14	119
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	66	22	12	302
zasadnicze zawodowe.....	62	24	14	275
średnie i pomaturalne.....	68	19	13	339
wyższe z niepełnym.....	82	11	6	106
GRUPA społ.-ZAWODOWA				
inteligenci.....	82	11	7	55
pozostali prac. umysłowi.....	69	19	12	96
robotnicy.....	67	22	11	225
rolnicy.....	65	24	10	60
prywatni przedsiębiorcy.....	85	12	4	30
emeryci i renciści.....	67	22	11	297
gospodynie domowe.....	66	15	18	53
uczniowie i studenci.....	64	21	15	69
bezrobotni.....	59	23	18	72
inni.....	64	18	18	60
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra.....	76	14	10	99
średnia.....	72	17	11	594
zła.....	61	25	14	235
bardzo zła.....	46	35	19	90
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	75	14	11	192
centrolewicowe.....	73	19	8	95
centroprawicowe.....	81	10	9	91
prawicowe.....	79	12	9	177
trudno powiedzieć.....	56	29	15	463
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU				
dobry.....	76	14	9	242
zły.....	65	22	12	638
trudno powiedzieć.....	63	22	15	142